

Inatsisartut aaliangigassatut siunnersuut Naalakkersuisut peqquneqassasut takornariaqarnermi suliffeqarfiit ingerlatani nalunaarusiakkut qulaajassallugit, qanoq iliornikkut nunaqavissut inatsisitigut allaffissornikkut aaqqissuussaantertigullu il.il sunniuteqarnerpaamik aalajangiisinnaalernissaat, nalunaarusiaq kingusinnerpaamik inatsisartunut agguanneqassaaq UPA 2023-imi.

Siumup Inatsisartunut ilaasortaaitaannit saqqummiunneqartoq

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini inuttarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviasen, Inuit Ataqatigiit, siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu Jerimiassen, Atassut, siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Arosen, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Aslak Jensen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Pele Broberg, Naleraq

UPA2022-mi maajip sisamaanni siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Nunaqavissut takornariaqarnermik ingerlatsinermi annertunerpaamik aalajangiisinnaalernissaat siunertaralugu inatsisit il. il. qanoq aaqqissuunneqarsinnaanerisa qulaajarneqarnissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaat siunnersuummi siunnersuuteqartumit kissaatigineqarpoq.

Inatsisartuni siunnersuummik siullermeerinninneq

Takornariaqarnermi ingerlatsinerup najukkamit aallaaveqarlunilu sunniuteqarfigineqarnissaata nukittorsarneqarnissaanik siunnersuuteqartup kissaataa siullermeerinninnermi

taperserpeqarpoq. Naalakkersuisuttaaq siunnersuut tapersersorpaat. Atassutip siunnersuut tapersinngilaa, tassa takornariaqarnermi ingerlatsinermi najukkameersut ingerlatsinissaminnut tamakkiisumik periarfissaqareersutut isigineqarmata, aammalu assersuutigalugu nunaqavissuunissamik piunasaqaateqarnissaq kingunerluuteqarsinnaasutut isigineqarmat.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Takornariaqarnermut tunngasuni inatsisit aaqqissuuteqqinneqarnissaat aallartinneqassasoq, tassungalu ilanngullugu takornariaqarnermi Kalaallit Nunaannut inatsisivimmik Naalakkersuisut malillugit takornariaqarnerup suliassaqaarfiani pitsaanerpaamik atugassaqaartitsisussamik suliqaarnissaq, Naalakkersuisut akissuteqaamminni paasissutissiissutigaaat ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Taamaattumillu inatsisit allaffissornikkullu aaqqissuussinerit atuuttut paasinarsinneqarnissaat pissusissamisoorumik alloriarnerusooq Naalakkersuisut ilanngullugu paasissutissiissutigaaat, tamannalu siunnersuuteqartup kissaataanut naapertuuppoq. Taamatuttaaq takornariaqarnermik ingerlatsinermi najukkaniittut sapinngisamik annertunerpaamik sunniuteqarnissaannik siunnersuuteqartup kissaataa Naalakkersuisunit isumaqatigineqarpoq.

Suliassaqaarfiit allat assigalugit inuussutissarsiuteqarfimmi pineqartumi piffissami qanittuinnaanngitsumi aammali ungasinnerusumut atugassanik inuiaqatigiit sapinngisamik annertunerpaamik pissarsinissaannik qulakkeerinnittumik pilersitsinissaq qitiutinneqartariaqarmat ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Ungasittumullu isiginninnermi najukkamiittut sapinngisamik annertunerpaamik aallaavigineqarlutillu akuutinneqarnissaasa qulakkeerneqartariaqarnera pisariaqarpoq. Najukkami takornarialerisutut ingerlatsisunut suut periarfissaareernersut kiisalu taakku nukittorsarnissaannut qanoq iliuseqartoqaqqissinnaanersoq Naalakkersuisut nassuiaasiornerminnut aammalu inatsimmik suliqaarnerminnut atatillugu qulaajassagaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq. Tamatuma saniatigut takornariaqarnermik ingerlatsisut nunanit allaneersut suliaat qanoq annertunerpaamik nunatta aningaasaqarneranut iluaqutaasinnaanerat ilanngunneqartariaqarpoq. Qanoq iliornikkut sivikitsuinnarmik nunatsinniillutik ingerlatsisartut nunatta aningaasaqarneranut akileraarutinut akiliinikkut allatigulluunniit iluaqutaativissinnaanerata qulakkeersinnaavarput?

Naalakkersuisut nassuiaammik inatsimmillu aaqqissuusseqqillutik suliqaarnerisa malinnaaviginissaa ataatsimiititaliamit qilanaarineqarpoq. Tassunga atatillugu akuersissummik allagartaliisinnaaneq isumaliutigineqarsinnaavoq, tamatumani Islandimi ilisimaneqartutut sullississutinik aalajangersimasunik neqerooruteqarnissamut angalatitsiviit ingerlatsisullu allat akuersissutaateqartussaallutik, tamannalu aalisarnermut inatsimmi inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut tunngasuni aalajangersakkani (§ 6) naluneqanngitsutut nunatsinni angerlarsimaffeqarnissamik ilaqartinneqarsinnaavoq, tassani inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqarnissaq, Kalaallit Nunaanni najugalittut

allattorsimaffimmiinnissaq, tamakkiisumik akileraartussaataitanissaq il. il. piumasaqaataavoq. Siunnersuummik matuminnga aammalu takornariaqarnermut inatsisunik aaqjissuusseqqinnissamik Naalakkersuisut suliaqarnermini “najugaqavissuunerup” qanoq paasineqarnissaanik ilanngussinissaat ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq. Takornariaqarnermik ingerlatsinerup najukkami inuiaqatigiinnit aallaaveqarnissaanik siuarsaataallunilu pitsaasumik sunniuteqarnissaanut atugassaqartitsinissap pilersinneqarnissaa, tamatumalu peqatigisaanik aningaasaliisartut avataaneersut mattunneqannginnissaat aammalu ulapinnerup nalaani ajornartorsiutaasinnaasut eqaatsumik isumagineqarsinnaanissaat unammillernartuussapput.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai

Nalunaarusiap kissaatigineqartup suliarinerani allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu kingunerisassat AC-p ukiup affaanik sulineranik naleqartut siunnersuuteqartumit nalunaarutigineqarput. Ataatsimiititaliaq tamatumunnga oqaaseqaatissaqanngilaq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut, Inuit Ataqtigiinneersut Siumumeersullu siunnersuut akuerineqassasoq inassutigaat.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartoq Atassummeersoq siunnersuut pillugu ima oqaaseqaateqarumavoq:

“Atassummiit takornariaqarnermut inatsisiliornikkut, siunnersuutip avataaniit aningaasaleerusussinnaasut soqtiginnissinnaanerat innarlerneqarsinnaanera ernumanartissinnaangatsigu, siunnersuut taamatut isikkoqartillugu itingartipparput.

Takornariaqarnikkut innuttaasut qaammarsarneqarnerunissaat aqutissatut isigaarput, inatsisiliornikkuunngitsaq.”

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut itigartinneqassasoq **ikinnerussuteqartup** inassutigaa.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartoq Nalerameersoq siunnersuut pillugu ima oqaaseqaateqarumavoq:

“Siunissami naatsorsuutigineqarsinnaasumik siunnerfeqarnissaq Naleqqamiit pingaartissimaqarput.

Naleqqap tunngavilersuutai paasilluaqqullugit, takornialerineranut ilinniartitsisimagaluarneq qiviartariaqarparput. Kalaallit pineqartillugit, ilinniaqqaarluta atorfinissinnaanissaq oqariartuutaalluni.

Akerlianik oqaatsinik piginnaanillit nunatta avataaniit tikisinnegartarlutik, takornialerisunik angallassisussat. Oqaluttuarisaanerput kulturerpullu annerusumik qaammaasaqarfiginagu.

Ataasiaannarata tusartarparput allamiut nunatsinnut tikikkaangata apeqqutigisaraat, naak kalaallit?

Maanna ataatsimiititaliami isumaliutissiissut suliarinerani malunnarpoq inersuarmi Nunaqavissut eqqartorneqarsimagaluartut. Sulili partiit anginersaat nunaqavissut nalunaarsornissaat pillugu politikkikkut suut takorloorsimanerlugit isummernani. Inatsisartuni oqallinnermi isummersinnaannginneq tunngavilersuutigalugu ataatsimiititaliami pissusaanerarlugu.

Ullumikkut nunatta avataaniit sulisartortartut aningaasaliisartullu tikilluaqqusaanerat siunissami qulakkeerniarlugu, ersarissumik sinaakkusiinissaq Naleqqamiit takorloorsimagaluarpaput.

Assersuutitut atorsimallutigu ILO-169 nunatsinni atuutereertoq aallavigissallugu.

Ullumikkut nunasiaateqarsimasut nunatsinni nunasisunngorlutik suliffeqarfinnik pilersitsisarnerat takussaavoq. Nunaqavissut peqataanerat inatsisitigut qulakkeerneqarnikuunngimmat. Allaammi Naleqqamiit maluginiarparput oqallinnermi nunatsinni nunasisut skatteertarpata nunaqavissutut taanissaanik partiit anginersat tulliat oqariartuutigigaat. Aammalu ILO-169 nunatsinni atorniarnagu. Tamanna Naleqqamiit ataqqillugu, ikinnerussuteqarluta oqariartuuteqarnissatsinnut tunngaviuvoq.

Tigussaanerusumik tunngavilersortariaqarneq aallaavigalugu Naleqqamiit Canadami suleriuseq, Inuit pingaartillugit innersuuppaput. Canadami nunaqavissut allattorsimaffiannik peqarput, uanilu assersuutitut suliffeqarfik "Nasittuq" atussallugu.

"Nasittuq" suliffeqarfiuvoq "Nunavut Inuit Firm Registry"-mi nalunaarsugaasoq, amerlanerussuteqarlutik Inuit aqutaat¹.

Taamaasillutik nunaqavissut nunasisullu suleqatigiillutik ersarissumik nalunaarsuivimmik peqarput, naligiimmik ineriartornermut peqataasinnaatillugit.

Naleqqamiit ILO-169 ataqqillugu ICC charte-iani allaqqasoq aallaavigineqarsinnaanera innersuullugu² artikel 1, immikkoortoq 6, nunatsinni Inuit tassaasut.

Takornialerinerami, nunatsinnilumi suliffiuteqarniaraanni, "kalaaliuneranik" oqariartuuteqarniaraanni, kalaallinik minnerpaamik 51%-imik pigineqarnissaa innersuuppaput.

Aningaasaliineq tikilluaqqullugu avataaniit, aammattaq sulisussarsiorsinnaaneq, taamaasinikkut piginnittuviit nalunaarsortussaanerat ilutigalugu aqutissatuaalluni nunaqavissut illersorniaraanni.

Ullumikkummi takoreerparput qanoq Amerika-miut suliffeqarfiutaat Vectrus Danmarkimi immikkoortortaqarfiliarluni Exelis Pituffimmi isumaqatigiisummi ingerlatsisunngornera ajorineqarneralu.

¹ <https://www.nasittuq.com/about-us/>

² <https://www.inuitcircumpolar.com/icc-international/icc-charter/>

Kalaallit Nunaani maanna amerikkamiut suliffeqarfiutaat Vectrus aamma danskit suliffeqarfiutaat Permagreen Grønland A/S suleqatigiillutik nunatsinni suliffeqarfiliorput, Inuksuk A/S Pituffimmi neqeroortitsinermit atugassaq.

Nunaqavissut illersugaanatik taamatut avaqqutaarinninneq siunissamut tulluorsorinagu Naleqqamiit ersarissumik oqariartuutigissavarput. Nunani allaneersut nunatsinni allakanik nakkaatitsivilerlutik nunaqavissuulersaramik? Nunatsinni akileraartussaanerup avaqqutaarneqarsinnaanera, piginnittuviit nunani allaneernerat ilutigalugu nunatsinni kisiat ajornartorsiutaanngilaq.

Nunaqavissuuneq kinaassutsimut attuumassuteqarnera avaqqunneqarsinnaanngilaq, aammattaaq nunatsinniit aningaasat annissuinnarneqartarnerannut takussutissaqareernera malunnarluni.

Nunaqavissut piginnittuisuuppata, nalilinnik annissuineq (transferpricing) pinngitsoornerusinnaagaluarparput? Nunatsinni nunasisut suliffeqarfiutaat nunaqavissullu suliffeqarfiutaat ersarissumik nalunaarsornissaannut, nunani allanisut iliuutsit ilikkagaqarfigalugit innersuunnaqaaq.

Ullumikkut inuiaat kalaallit kinaassuseqaratik inissisimanerat ilutigalugu, maannakkut suleriuseq ingerlateqqinnera Naleqqamiit isornartutut oqaatigisariaqarparput.

Takornarialerinermit nunatsinni inuit, Kalaallit, immikkuullarinnerat takornarianit alakkarterneqarumasarpoq. Nunaqavissulli kalaaliusut inatsisitigut illersornagit ingerlariaqqinniarnaq assigiinnarpaa nunarput aningaasaatilinnut allamiunut maannamut tunniussuisimaneq ingerlatiinnassallugu.

Naleqqamiit pingaartipparput inunnik immikkoortitsinata ingerlanissaq, unali inuiaat piginnaatitsissutaaniinnerat ersarissumik naqissuserneqareernikoq erseqqissartariaqarlugu. Imaluunniit Kalaaliussuseq, nunaqavissuussuseq postboks-eqarnermiippa?

Naleqqamiit ersarissumik oqariartuutigissavarput inatsisiliornitsinni nunaqqativut, ilaqtavut, nunaqqativullu nunani allaniittut eqqaamaqqunissaa kikkut nunaqavissuunerannut nalunaarsuinissamut. Inuit Nunaat, Kalaallit Nunaat.

”Nunatsinni akileraartartut nunaat” nunani allani atorneqanngilaq, kikkut nunaqavissuunerannut nalunaarsuinermit.”

Tamanna tunngavigalugu **ikinnerussuteqartut** siunnersuutip **akuersissutigineqarnissaa** inassutigaa.

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni isumaliutissiissummilu allassimasutut paasinnilluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Mariane Paviasen
Siulittaasoq

Aqqalu Jerimiassen
Siulittaasup tullia

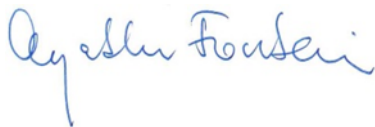
Hans Aronsen

Lars Poulsen

Aslak Jensen

Agathe Fontain

Pele Broberg